

klemte mellem Huse og Haver, at den allerede af den Grund vil være vanskelig at benytte, og saa store folkerige Kvarterer ere i Aarenes Løb voksede ud imod den, at den umuligt kan siges mere at skærme Byen mod Beskydning fra Landsiden. Disse Mangler ville ubestrideligt blive endnu langt mere fremtrædende, naar 8—10 Aars Perioden er til Ende. Dertil kommer saa de overordentlige Ulemper, som en egentlig Befæstning af en stor og stærkt voksende Hovedstad altid vil føre med sig. Jeg vil meget nødig gaa nærmere ind paa at udmale disse Vanskeligheder af forskellig Art, som kunne opstaa, men de ville jo heller ikke være vanskelige for nogen at tænke sig til.

Men selvfølgelig bør København, som jo er Landets vigtigste Punkt og Hærens Hovedbasis, forsvares, og forsvares ogsaa fra Landsiden. Andet har heller aldrig været Forsvarskommissionens Flertals Mening, kun at dette Forsvar skal føres væsentlig ved den mobile Hær. En virkelig permanent Befæstning magte vi ikke, og skulde vi have en saadan, der kunde regnes for fuldt forsvarlig, vilde den koste Summer, der ere uoverkommelige for os. Vi maa derfor nøjes med at sikre Mobiliseringen ved at skærme Byen mod en Overrumpling fra Landsiden. Men den Opgave maa ogsaa nødvendigvis løses, hvis der overhovedet skal præsteres noget Neutralitetsforsvar, for uden det kan den Hær, som skulde værne baade København og de Dele af Kysterne, hvor Neutralitetskrænkelse finder Sted, jo slet ikke træde i Virksomhed. Det er nu imidlertid min bestemte Overbevisning, at Mobiliseringen ikke vil kunne sikres tilstrækkeligt, medmindre der i passende Afstand fra København lægges en Række forberedte, fremskudte Stillinger, som kunne yde Beskyttelse mod Overrumpling. Saadanne Anlæg i en Linie ca. $4\frac{1}{4}$ Mil lang fra Vejleaaens Udløb over Herstedøster, Ledøje, Sønder sø og Furesøen til Vedbæk fremsætter jeg her i Overensstemmelse med Generalstaben og efter en af denne udarbejdet Plan Forslag om. Anlægget skal koste $10\frac{1}{2}$ Mill. Kr., og Udgifterne dertil samt de højst $1-1\frac{1}{4}$ Million Kr., som Demarkations-servitutten vil kunne erhverves for, skulle afholdes af en Fond, til hvilken skal henlægges de Indtægter, der fremkomme ved Salg af Fredericia Fæstningsværker, Citadellet i København og de Militæretaten tilhørende Grunde ved Vester Fælledvej, Valby Fælled, Kristianshavns Vold og Demarkationsservitutterne paa Amager. Hvad

der bliver overskydende, indbetales i Statskassen. Jeg maa, medens jeg er herved, sige, at der vil være endnu flere militære Arealer at bortsælge end dem, som her ere nævnte, og vi ere i Ministeriet opmærksomme paa at forberede en udførlig Plan til Omregulering af Kaserneforholdene i København og til endeligt Bortsalg af de Arealer, som derved blive ledige, og som kunne realiseres med Fordel. Derved vil der antagelig, selv efter at de nødvendige Erstatningsbygninger ere opførte, kunne fremskaffes et større Beløb endnu til Dækning et Stykke ind paa de $31\frac{1}{2}$ Million Kroner.

Disse fremskudte Stillinger ere, det siger sig selv, paa Grund af Liniens Længde selvfølgelig ikke nogen ny Landbefæstning, men en Række af væsentlig feltfortifikatoriske Stillinger, som paa de mest udsatte Punkter og navnlig ved de egentlige Adgangsveje til Hovedstaden støttes af stærkere Værker. Det bliver et Forsvar af noget lignende Art som det, man i Norge har for Kristiania. I Holland har man ligeledes et Terrainafsnit — Terrainafsnittet omkring Amsterdam — forsvaret ved en Række af Stillinger, men det er efter en betydelig større og kostbarere Maalestok, end her foreslaas. Men jeg maa ogsaa af den Grund anse disse Anlæg for nødvendige, at vor Forsvarsordning uden dem ikke overfor Udlandet vil kunne fremtræde som et til alle Sider betryggende Neutralitetsværn. Saavel Udenrigsministeren som jeg maa efter vort Kendskab til de herhenhørende Forhold hævde, at de ere Betingelsen for, at vor Stilling af alle Magter kan blive opfattet som det, den er: i Sandhed neutral og uden Hældning til nogen Side.

Udgiften til de Anlæg, som her ere omhandlede, og til Anskaffelser en Gang for alle, heri indbefattet de ved Organisationslovene nødvendiggjorte Nyanskaffelser til Hæren — men bortset fra de fremskudte forberedte Stillinger ved København, til hvilke Udgiften skal afholdes af en særlig Fond —, vil blive det af Forsvarskommissionens Flertal forudsatte Beløb $31\frac{1}{2}$ Mill. Kr. De aarlig tilbagevendende Udgifter blive ved de nuværende Lønningslove til Hæren 565,000 Kr. mere end nu og til Flaaden ca. 1,250,000 Kr. mere. Dette er kun godt 100,000 Kr. mere end af Forsvarskommissionens Flertal forudsat, skønt der nu maa forudsættes ikke uvæsentlig højere Priser end dem, Kommissionen lagde til Grund for sine Beregninger.